

N:o 18.

Af herr P. Näsman: Om tillägg till 15 § i kongl. förordningen angående försäljning af vin och maldrycker m. m. den 24 oktober 1885.

Genom kongl. förordningen om villkoren för försäljning till förtäring på stället af vin och maldrycker har lagstiftaren sökt motarbeta det skadliga inflytande, som en ohämmad och okontrollerad försäljning af dessa drycker otvifvelaktigt skulle komma att utöfva. Om man följer lagstiftningens utveckling, i fråga om nämnda drycker, kan man ej undgå att märka, huruledes de till en början egnades ganska ringa uppmärksamhet. Före 1866 funnos om dem inga staganden, som lade hinder i vägen för deras försäljning på hvad sätt och i hur stor omfattning som helst. Men under de senare tjugo åren har den ena kongl. förordningen och kungörelsen efter den andra utkömmit, föreskrifvande allt strängare och strängare villkor för denna försäljning och såmedelst mer och mer inskränkande gränserna för densamma. Det är tydligt, att dessa inskränkningar, som varit en följd af motioner, väckta af representanter från skilda trakter af landet, grundat sig på den öfver allt ständigt växande erfarenheten derom, att, i samma mån bränvinslagstiftningen blifvit skärpt och tillgången på spritdrycker försvårats, vin och maldrycker såsom surrogat för de förra fått en allt vidsträcktare användning och härvid visat sig medföra nästan enahanda faror för samhällslugnet som spritvarorna. Den sista inskränkningen var den kontroll af kommunen, som landthandlande blefvo underkastade; och man skulle väl haft skäl förmoda, att handeln med dessa rusgifvande drycker numera blifvit så omgärdad, att tillfällen till omåttligt förtärande deraf med ty åtföljande, lugnet störande uppträden, skulle vara förebyggda. Men så är dock ingalunda förhållandet. Ännu återstå ett slags afnämare af maldrycker, som äro oåtkomliga för nu gällande lagstadganden, och, i samma mån band lägges

på handeln med dessa drycker i öfrigt, uppväxa öfver allt i sådan mängd, att de hota göra de redan åstadkomna inskränkningarna fullkomligt kraftlösa. Jag menar ölbryggerierna. Dessa hafva i mångdubblad skala upptagit ölkrogarnes och landthandlandenas verksamhet genom de försäljningar af maldrycker, som af dem från deras på alla vägar och stigar framfarande vagnar utöfvas. De öfverträffa i flera afseenden alla slags krogar. Dessa äro åtminstone bundna vid en viss plats, dit den törstande nödgas begifva sig för att tillfredsställa sitt begär. Men de rikt försedda ölkärrorna, som korsa hvarandra i alla rigtningar, locka öfver allt med sitt frestande innehåll, som de utbjuda åt hvarje mötande och i hvarje koja vid vägen eller i dess närhet, samt väcka derigenom många gånger begär, som kanske eljest aldrig skulle uppstått. De vägffarande, som från dylika kärror tillhandla sig maldrycker, förtära dem vanligen genast, bekanta gå förbi, som skola bjudas, dessa bjuda igen, slagsmål och oordningar uppkomma, fredliga vandrare förolämpas eller misshandlas, och sedan den vilda skaran antingen är redlös och ur stånd att intaga vidare förtäring eller penningarne tagit slut, så att vidare förtjenst der ej är att påräkna, fortsätter den vandrande krogen sin väg till nya bedrifter. Snart sagdt i hvarje socken uppstår ett bryggeri, och hvarhelst ett tillfälle till förtjenst erbjuder sig, en anledning till folksamling förefinnes, kan man vara säker på att få se dessa vagnar kretsa kring platsen; och sällan lemna de den utan att der qvarlemna en stor del af sitt innehåll till föga båtnad för den lätt frestade mängdens kassor och sunda förstånd. Motionären har varit i tillfälle att se, huru de å aflöningsdagarne vid de stora sågverken i Norrland, der de alltid regelbundet infinna sig, inhösta en stor del af arbetarens nyss förut utbekomna, med svett och möda förvärfvade arbetsförtjenst, många andra tillfällen att förtiga.

Det är på grund af hvad jag här ofvan anført, och då jag emellertid icke anser att något absolut förbud bör af lagstiftaren meddelas i berörda afseende, utan att denna angelägenhet, likasom landthandlandenas försäljning af maldrycker, lämpligast kan ställas under kommunernas kontroll, jag härmed tager mig friheten föreslå,

det Riksdagen måtte för sin del besluta följande tillägg i 15 § i kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin och maldrycker m. m., nemligen: mom. 4. »Hvad här ofvan är stadgadt om landthandlande, gälle äfven om tillverkare af maldrycker, då han sådane drycker till försäljning kringföra.»

Öfverlemnande jag dock åt det utskott, som kommer att behandla denna motion, att, derest den föreslagna redaktionen icke skulle befinnas tillfredsställande, deri vidtaga de förändringar, som anses erforderliga för vinnande af det med motionen afsedda syfte.

Stockholm den 10 maj 1887.

P. Näsman.

N:o 19.

Af herr P. Näsman: Om tillägg till 2 och 5 §§ i bevillningsförrordningen den 14 september 1883.

Med hänsyn till ett helt nyligen meddeladt och stadfäst beslut, hvarigenom ett sågverksbolag blifvit befriadt ifrån beskattning för det antal sågtimmer, som bolaget, i och för förädling och export, afverkad på egna och arrenderade skogar, har tillkommit ett prejudikat, som på samma gång det samma i väsentlig mån inskränker statsverkets inkomster, enligt hitintills tillämpade beskattningsgrunder, som ej heller äro upphäfdade, tillika kommer att göra ett i ekonomiskt afseende betydande intrång på de kommuners rätt, hvarinom förädlingen och exporten försiggå, då — till följd af sagda beslut — öfrige skattskyldige inom sådana kommuner, genom bevillningens minskning för virkesegarne, få betydligt ökade utgifter för skolundervisningen, fattigvård m. m. till det stora antal stationära arbetare, som, i och för nämnde rörelses utöfvande, äro inom dessa kommuner mantalsskrifna.

Mig synes äfven, att förutnämnda beslut ej heller är konsekvent och ännu mindre öfverensstämmande med de åsichter och uttalanden, som Riksdagen i detta syfte förut angifvit och framhållit, och uppenbart är äfven att, derest sagda beslut fortfarande kommer att göra sig gällande, många kommuner, hvilka, under förutsättning att sågverksegare och trävaruexport-